

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство финансија

Републички секретаријат
за јавне политике

Овај програм финансира
Европска унија

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

EU echange6

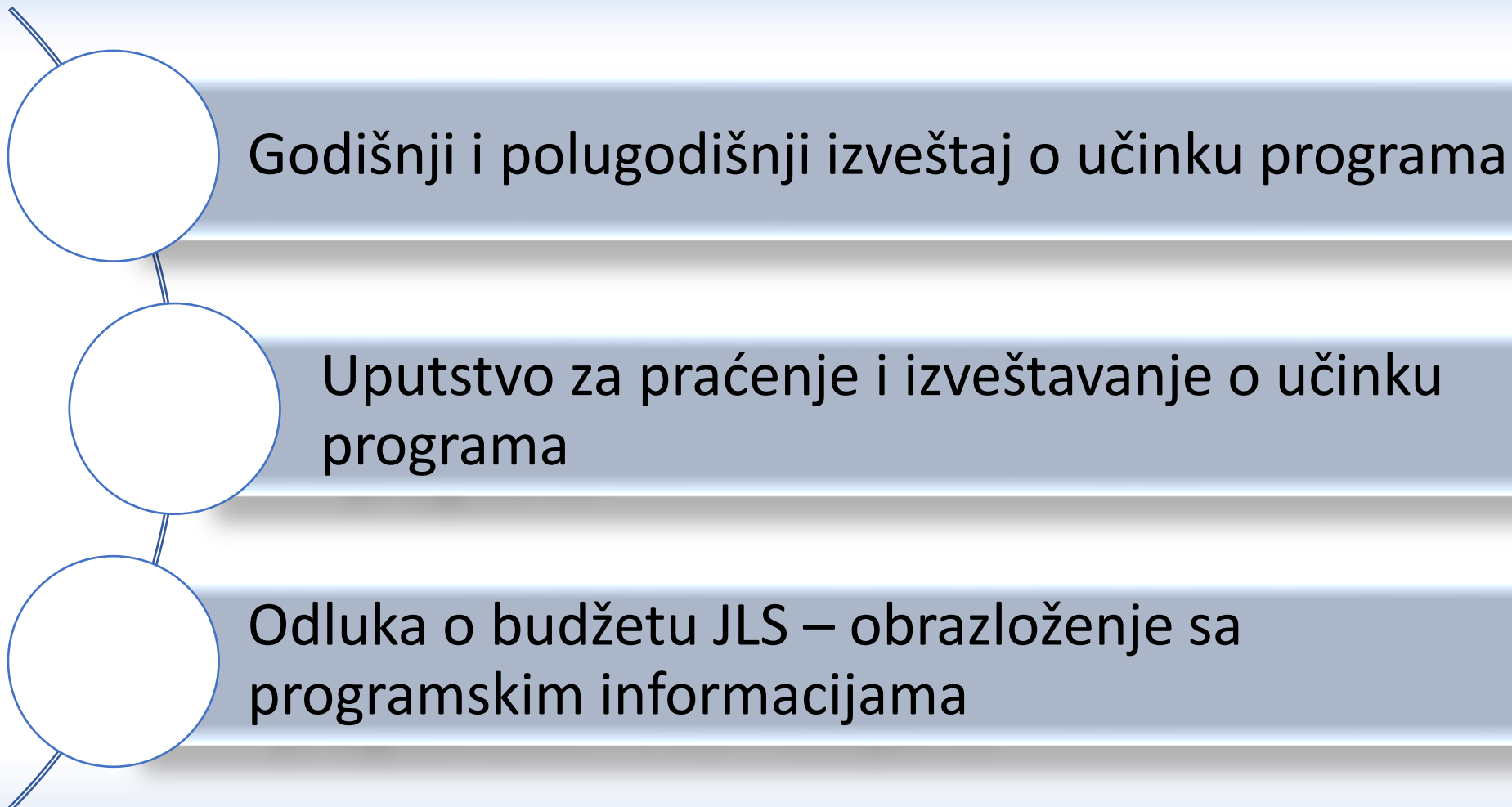
Повећање кредибилитета планирања, програмског буџетирања и контроле извршења јавних расхода на локалном нивоу у Србији

СТАЛНА
КОНФЕРЕНЦИЈА
ГРАДОВА И
ОПШТИНА
САВЕЗ ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Završni računi lokalnih samouprava i praćenje i izveštavanje o učinku programa kao važan ulazni element za izradu i transparentnost budžeta

Praćenje i izveštavanje o učinku programa

Organizaciona struktura

Nadležnosti

organizacionih jedinica

- u procesu pripreme programskog budžeta

- u procesu izveštavanja o učinku

Planski dokumenti

Plan razvoja
opštine/grada

Lokalni sektorski
dokumenti javnih
politika

Akcioni planovi

Programski budžet

Odluka o budžetu
opštine/grada sa
programskim
informacijama

Izveštaj o godišnjem i
polugodišnjem učinku
programa

PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROGRAMA

Poslovni proces u nadležnosti korisnika budžeta u kom se prikupljaju, objedinjuju, evidentiraju i analiziraju relevantne informacije o tome kako se programi, odnosno programske aktivnosti i projekti kao komponente programa, sprovode u odnosu na očekivane rezultate u definisanom periodu.

Uključuje:

- redovno prikupljanje podataka o ostvarenim vrednostima pokazatelja učinka i poređenje ostvarenih i ciljanih vrednosti
- analizu planiranih i stvarnih rashoda programskih aktivnosti i projekata u kontekstu ostvarenog učinka
- analizu eventualnog uticaja koje realizacija budžeta i učinka u izveštajnom periodu ima na planirana sredstva i učinak u narednom periodu

IZVEŠTAVANJE O UČINKU PROGRAMA

Na osnovu praćenja sprovođenja programa, korisnici budžeta izrađuju:

- **godišnji izveštaj o učinku programa** (za poslednju završenu fiskalnu godinu)
- **izveštaj o učinku programa za prvih šest meseci tekuće fiskalne godine (polugodišnji izveštaj)**

Izveštaje dostavljaju u rokovima predviđenim budžetskim kalendarom.

Informacije o učinku koriste se za unapređenje efektivnosti i efikasnosti javne potrošnje, kao i kvaliteta javnih usluga.

SADRŽAJ GODIŠNJEG IZVEŠTAJA O UČINKU PROGRAMA

- **pregled opredeljenih i utrošenih sredstava** po programima, programskim aktivnostima i projektima, kao i **procenat izvršenja**
- **pregled ciljnih i ostvarenih vrednosti pokazatelja učinka** i obrazloženje eventualnih odstupanja
  - pokazatelji učinka svih PR/PA/PJ
  - vrednosti ostvarene u završenoj fiskalnoj godini
- **obrazloženje sprovođenja** programa, programskih aktivnosti i projekata u odnosu na postavljene ciljeve i opredeljena, tj. utrošena sredstva

Godišnji izveštaj o učinku programa

Годишњи извештај о учинку програма за 20XX годину

Раздео:		
Корисник:		

Биланс извршења финансијског плана корисника:

Шифра програма	Шифра програмске активности/пројекта	Назив програма/програмске активности/пројекта	Усвојен буџет за 20XX.	Текући буџет за 20XX.	Извршење у 20XX.	Проценат извршења у односу на текући буџет
		УКУПНО:	0	0	0	

Godišnji izveštaj o učinku programa

ПРОГРАМСКА СТРУКТУРА

Програм:					
Сектор:					
Одговорно лице:	функција:				
Опис програма:					
Образложење спровођења програма у години извештавања:					
Циљ 1:					
Показатељи учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљана вр. у 20XX.	Остварена вр. у 20XX.
Назив:					
Коментар:					
Извор верификације:					
Образложење одступања од циљне вредности:					
Назив:					
Коментар:					
Извор верификације:					
Образложење одступања од циљне вредности:					
Назив:					
Коментар:					
Извор верификације:					
Образложење одступања од циљне вредности:					

Godišnji izveštaj o učinku programa

Програмска активност:						
Одговорно лице:		функција:				
Опис програмске активности:						
Образложење спровођења програмске активности						
Циљ 1:						
Показатељи учинка		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљана вр. у 20XX.	Остварена вр. у 20XX.
Назив:						
Коментар:						
Извор верификације:						
Образложење одступања од циљне вредности:						
Назив:						
Коментар:						
Извор верификације:						
Образложење одступања од циљне вредности:						
Назив:						
Коментар:						
Извор верификације:						
Образложење одступања од циљне вредности:						

Godišnji izveštaj o učinku programa

Пројекат:						
Одговорно лице:		функција:				
Време трајања пројекта:						
Опис пројекта:						
Образложење спровођења пројекта						
Циљ 1:						
Показатељи учинка		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљана вр. у 20XX.	Остварена вр. у 20XX.
Назив:						
Коментар:						
Извор верификације:						
Образложење одступања од циљне вредности:						
Назив:						
Коментар:						
Извор верификације:						
Образложење одступања од циљне вредности:						
Назив:						
Коментар:						
Извор верификације:						
Образложење одступања од циљне вредности:						

SADRŽAJ POLUGODIŠNJEG IZVEŠTAJA O UČINKU PROGRAMA

- **pregled opredeljenih i utrošenih sredstava u prvih šest meseci tekuće fiskalne godine** po programima, programskim aktivnostima i projektima, kao i procenat izvršenja
- **pregled godišnjih ciljnih vrednosti pokazatelja učinka, i ostvarenih vrednosti pokazatelja u prvih šest meseci, u slučajevima gde je moguće i relevantno pratiti vrednosti pokazatelja polugodišnje**
  - pokazatelji učinka **samo na nivou PA/PJ (ne i PR)**
  - vrednosti ostvarene **u prvih 6 meseci tekuće godine**
  - samo u slučajevima u kojima je moguće i relevantno pratiti na polugodišnjem nivou
- **obrazloženje sprovođenja programskih aktivnosti i projekata** u odnosu na postavljene ciljeve i planirana, odnosno utrošena sredstva tokom prvih šest meseci fiskalne godine

Полугодишњи извештај о учинку програма за 20XX годину

Раздео:		
Корисник:		

Биланс извршења финансијског плана корисника:

Шифра програма	Шифра програмске активности/пројекта	Назив програма/програмске активности/пројекта	Усвојен буџет за 20XX.	Текући буџет за 20XX.	Извршење у првих 6 месеци 20XX.	Проценат извршења у односу на текући буџет
		УКУПНО:	0	0	0	

Polugodišnji izveštaj o učinku programa

ПРОГРАМСКА СТРУКТУРА

Програм:	
Сектор:	
Одговорно лице:	функција:

Програмска активност:	
Одговорно лице:	функција:
Опис програмске активности:	
Образложење спровођења програмске активности у првих шест месеци:	

Циљ 1:					
Показатељи учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљана вр. у 20XX.	Остварена вр. у првих 6 месеци 20XX.
Назив: ..... Коментар: ..... Извор верификације: ..... Образложење одступања од циљне вредности:					
Назив: ..... Коментар: ..... Извор верификације: ..... Образложење одступања од циљне вредности:					
Назив: ..... Коментар: ..... Извор верификације: ..... Образложење одступања од циљне вредности:					

Polugodišnji izveštaj o učinku programa

Пројекат:	
Одговорно лице:	функција:
Време трајања пројекта:	
Опис пројекта:	
Образложење спровођења пројекта у првих шест месеци:	

Циљ 1:					
Показатељи учинка	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљана вр. у 20XX.	Остварена вр. у првих 6 месеци 20XX.
Назив:					
Коментар:					
Извор верификације:					
Образложење одступања од циљне вредности:					
Назив:					
Коментар:					
Извор верификације:					
Образложење одступања од циљне вредности:					
Назив:					
Коментар:					
Извор верификације:					
Образложење одступања од циљне вредности:					

Praćenje i izveštavanje o učinku programa

Uputstvo za praćenje i izveštavanje o učinku programa sadrži odredbu da je Rukovodilac organa nadležan za organizaciju aktivnosti praćenja i izveštavanja u okviru organa i on uspostavlja radnu grupu za praćenje i izveštavanje – lica na ključnim funkcijama u ovom procesu i to u okviru postojeće organizacione strukture. Prema toj odredbi Uputstva preporuka je da članovi grupe istovremeno budu i članovi grupe za planiranje i izradu programskog budžeta, s obzirom na povezanost ovih procesa.

KOORDINATOR PRAĆENJA I IZVEŠTAVANJA
(FINANSIJE)

ODGOVORNO LICE ZA SVAKI PROGRAM,
PROGRAMSKU AKTIVNOST I PROJEKAT

„ANALITIČARI“

Izveštavanje o učinku korisnika budžeta lokalne vlasti

Korisnici budžeta lokalne vlasti su u obavezi da dostave godišnji izveštaj o učinku programa lokalnom organu uprave nadležnom za finansije **do 31. marta tekuće godine**, zajedno sa godišnjim finansijskim izveštajem.

Lokalni organ uprave nadležan za finansije je u obavezi da dostavi Ministarstvu finansija - Sektoru budžeta, godišnji izveštaj o učinku **do 30. aprila** tekuće godine za prethodnu godinu koji objedinjuje sve pojedinačne izveštaje korisnika budžetskih sredstava.

Prikupljene izveštaje o učinku programa korisnika budžeta JLS, lokalni organ uprave nadležan za finansije prilaže kao deo obrazloženja nacрта odluke o završnom računu budžeta. Na taj način se nadležni izvršni organ JLS, skupština JLS i javnost informišu o rezultatima ostvarenim u prethodnoj godini korišćenjem sredstava budžeta JLS.

Korisnici budžeta JLS su u obavezi da do **15. septembra** tekuće godine lokalnom organu uprave nadležnom za finansije dostave izveštaj o učinku programa u toku prvih šest meseci tekuće godine. Informacije o učinku ostvarenom u prvih šest meseci tekuće godine predstavljaju prilog predlogu finansijskog plana korisnika budžeta za narednu godinu. Na taj način je omogućeno da se odluka o raspodeli budžetskih sredstava za narednu godinu donosi i na osnovu postignutih rezultata i potrošnje u tekućem ciklusu.

ZAKLJUČCI DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE

- zbog toga što donete **odluke o budžetu ne sadrže adekvatne podatke o očekivanim učincima** i nije obezbeđeno adekvatno praćenje i izveštavanje o učincima budžeta, ni izveštaji o ostvarenom učinku ne pružaju adekvatne informacije o efektima koji su postignuti realizacijom budžeta
- odluka o budžetu se ne koristi **kao instrument za unapređenje** efektivnosti i efikasnosti korišćenja sredstava
- nije uspostavljena adekvantna **organizacija** praćenja i izveštavanja o učincima
- izveštaji o ostvarenom učinku ne pružaju adekvatne **informacije o efektima** koji su postignuti realizacijom budžeta
- godišnji izveštaji o učinku ne sadrže informacije o razlozima značajnih **odstupanja u realizaciji** na nivou aktivnosti, niti kvalitetna obrazloženja

ZAKLJUČCI DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE

- bez adekvatnog poređenja utvrđenih ciljnih vrednosti i ostvarenih rezultata **nisu dostupne povratne informacije** o tome koje se aktivnosti sprovode u skladu sa postavljenim ciljevima, a u kojim oblastima je potrebno unaprediti način sprovođenja aktivnosti u cilju veće efikasnosti ili efektivnosti
- po pojedinim indikatorima se **ne utvrđuju ciljne vrednosti**, te izveštaj o učinku ne obezbeđuje informacije potrebne za analizu postignutih rezultata i ocenu efekata
- potrebno je uspostaviti **organizacionu strukturu** sa jasno definisanim nadležnostima i odgovornostima, precizirati korake u postupku, kao i kanale komunikacije i razmene informacija
- postupak izveštavanja urediti **posebnim aktom** organa JLS (obaveze, odgovornosti, način i rokovi za dostavljanje podataka, prikupljanje i objedinjavanje podataka o realizaciji programa)
- u skladu sa opštim pravilima **transparentnosti** JLS treba da objavljuju godišnje finansijske izveštaje i godišnji izveštaj o učinku programa

GENERALNA PREPORUKA DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE

- Preporučuje se organima JLS da preduzmu mere kojima će obezbediti da godišnji izveštaj o učinku koji se dostavlja nadležnim organima i sa kojim se upoznaju građani sadrži potpune podatke o:
  - ciljnim i ostvarenim vrednostima utvrđenih indikatora ciljeva programa, programskih aktivnosti i projekata,
  - izvorima verifikacije i adekvatna obrazloženja nastalih odstupanja u odnosu na utvrđenu ciljnu vrednost,
  - opredeljenom iznosu sredstava i
  - planiranom periodu realizacije.

UOČENI NEDOSTACI U PROCESU IZVEŠTAVANJA

- Pravilno sastavljeni izveštaji o učinku programa dostavljaju se **samo od strane nekoliko nadležnih organizacionih jedinica**
- Dostavljeni izveštaji **ne sadrže sve informacije** o:
  - opisu sprovođenja programa, programske aktivnosti ili projekta
  - podatke o usvojenom, tekućem budžetu, nivou ostvarenja i relativnom pokazatelju realizacije
  - cilju i indikatoru za program, PA i P
  - baznim i ciljanim vrednostima, odnosno o odstupanju
  - obrazloženju odstupanja
  - izvorima verifikacije

UOČENI NEDOSTACI U PROCESU IZVEŠTAVANJA

- Zbog disperzije nadležnosti povodom izveštavanja o učinku **niko ne izveštava** o učinku celokupnog programa (nema sintetizacije podataka na nivou programa i izveštavanja o učinku samog programa)
- Takođe, **nema sintetizacije podataka** o učincima na nivou direktnog korisnika za pojedine programske aktivnosti
- U izveštajima o učincima predstavljaju se **drugi** ciljevi/indikator/ciljane **vrednosti** u odnosu na programske informacije iz usvojenog budžeta, odnosno rebalansa
- **Odluka o završnom računu ne uključuje izveštaje o učinku pojedinih programa** (lokalni organ nadležan za poslove finansija *prilaže* prikupljene izveštaje o učinku programa KBS, kao *deo obrazloženja* nacrta odluke o završnom računu budžeta)

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE PROCESA IZVEŠTAVANJA

- **Urediti način sprovođenja** celokupnog procesa izveštavanja donošenjem Rešenja o obrazovanju radne grupe za praćenje i izveštavanje
- Unaprediti mehanizme za **harmonizaciju prikupljanja i sintetizacije** dostavljenih izveštaja na nivou programa – glavni nosioci programa
- Odgovorna lica upoznati sa principom procesa izveštavanja: „**odozdo nagore**“ – informacije/izveštaji se prikupljaju na nižem nivou (PA i P) a zatim se objedinjuju na višim nivoima (nivo programa i organa)
- **O projektima (kapitalnim izdacima)** potrebno je da izveštavaju organizacione jedinice u čijoj nadležnosti se nalazi taj program u okviru kojega se vrši ulaganje/investicija kroz projekat

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE PROCESA IZVEŠTAVANJA

- Pri definisanju odgovornosti pojedinih aktera u izveštavanju, neophodno je **urediti izvore verifikacije**, da se unapred utvrdi odakle dolaze podaci za merenje učinka u konkretnoj godini (ili za 6 meseci)
- Unaprediti programske informacije predstavljene u obrazloženju budžeta na način da iste budu **usklađene sa dokumentima javnih politika** i da budu merljive u procesu izveštavanja
- Prilagoditi programske informacije **sopstvenom kontekstu** umesto da JLS koriste listu ciljeva za programe i programske aktivnosti i listu uniformnih indikatora
- Prikupljene i sintetizovane izveštaje **predstaviti u obrazloženju** nacрта/predloga završnog računa budžeta JLS
- Odluka o završnom računu budžeta lokalne vlasti se obavezno objavljuje na internet stranici JLS u roku od 15. dana od usvajanja, i to obavezno sa obrazloženjem koje sadrži i izveštaj o učinku programa (čl. 45 ZoBS)